

Předkládací zpráva

Předmětný materiál předkládá veřejný ochránce práv (dále též jen „ochránce“) na základě ustanovení § 20 odst. 2 písm. a) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů. Uvedené ustanovení předpokládá, že v případech, kdy úřad nesplní opatření k nápravě navrhovaná ochráncem, případně jsou-li tato nedostatečná, vyrozumí ochránce ve věci nadřízený úřad, a není-li takového úřadu, vládu.

Předkládaný materiál se týká dlouhodobé nezákonné rozhodovací praxe Ministerstva financí spočívající v nerespektování zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů (dále jako „loterijní zákon“), a rovněž obecně závazných vyhlášek obcí přijatých za účelem regulace hazardu. Ministerstvo dle ochránce nesprávně interpretovalo a následně aplikovalo zmíněnou právní úpravu, a chybovalo tak při povolování tzv. „jiných technických herních zařízení“, jejichž typickými představiteli jsou interaktivní videoloterijní terminály (IVT). Tato zařízení jsou obdobná klasickým výherním hracím přístrojům (VHP) povolovaným obcemi. K nezákonnému postupu došlo patrně řádově v tisících případech.

Za nejzásadnější pochybení v dlouhodobé praxi ministerstva ochránce považuje skutečnost, že při povolování těchto tzv. „jiných technických herních zařízení“ ministerstvo v rozporu se zákonným příkazem neaplikovalo přiměřeně ustanovení druhé části loterijního zákona platící pro VHP jako kupř.:

- výše maximální sázky
(např. pro IVT 1.000,- Kč namísto 2,-, 5,- nebo 50,- Kč¹)
- maximální hodinová prohra
(např. pro IVT 252.000,- Kč² namísto 1.000,-, 2.000,- nebo 10.000,- Kč¹)
- zákaz umístění přístrojů na určitých místech
(sousedství škol, lékařů apod.)
- maximální doba trvání povolení
(10, nově pak 3 roky namísto 1 roku)

Stejně závažné bylo rovněž dlouhodobé nerespektování právních předpisů vydávaných obcemi. Obecně závazné vyhlášky obcí vydané na základě ustanovení § 50 odst. 4 loterijního zákona totiž přímo dopadají (a vždy dopadaly) také na provozování těchto tzv. „jiných technických herních zařízení“ obsluhovaných přímo hráči s možností okamžité výhry a výplaty. Shodný názor vyjevil rovněž Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 29/10 ze dne 14. června 2011 -

¹ částky jsou uváděny v závislosti na umístění zařízení: kdekoliv, v herně, v kasinu.

² při výherním podílu 93 %

Chrastava. Dokonce i při neexistenci tohoto výslovného zákonného zmocnění v loterijním zákoně by obce mohly regulovat tato zařízení již na základě samotného ustanovení § 10 písm. a) zákona o obcích (nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 56/10 ze dne 7. září 2011 - Františkovy Lázně). Navzdory těmto skutečnostem ministerstvo masově zasahovalo do ústavního práva obcí na samosprávu tím, že při rozhodování o umístění jednotlivých zařízení ignorovalo vydané vyhlášky obcí. Dle názoru veřejného ochránce práv je nezákonné každé povolení interaktivního videoloterijního terminálu (IVT), či obdobného zařízení, které bylo vydáno do území, v němž obec svoji vyhláškou hazard vyloučila.

Ochránce rovněž vytýká ministerstvu, že namísto věcně příslušných obcí samo povolovalo provozování technických zařízení, která jsou ve skutečnosti VHP (buď vícemístnými), a spadají tak do kompetencí obecních úřadů. Jedná se o elektromechanickou ruletu a kostky v podobě kompaktních zařízení a tzv. triplexy.

Ministerstvo financí svá pochybení neuznalo a odmítalo možnost jejich nápravy skrze využití ustanovení § 43 odst. 1 (případně odst. 5) loterijního zákona, které mu umožňuje již vydaná povolení zrušit nebo změnit.

Později, při osobním jednání dne 17. února 2012, ministr financí ochránci přislíbil nápravu v případech rozporu vydaných povolení s obecně závaznými vyhláškami obcí. Na základě konkrétních upozornění (podnětů) ministerstvo zahájí řízení podle ustanovení § 43 odst. 1 loterijního zákona, jež umožňuje zrušit povolení, vyjdou-li najevo, nebo dokonce i dodatečně nastanou okolnosti, pro které by nebylo možné hru povolit (zcela, či v rozsahu schválení umístění herního zařízení, prostřednictvím kterého je hra provozována). Příslib postupu ministerstva se týká všech případů kolize povolení s obecně závaznými vyhláškami obcí, tedy jak vyhlášek překážejících povolení v okamžiku jeho vydání, tak rozporu pozdějších obecně závazných vyhlášek s dřívějšími povoleními.

Nadále však přetrvává zásadní spor o nezákonnost rozhodovací praxe ministerstva (pro rozpor s druhou částí loterijního zákona). V tomto rozsahu ministerstvo odmítá opatření k nápravě ve vztahu k již vydaným povolením s tím, že takový postup by znamenal riziko mnoha arbitráží s možnými miliardovými dopady na stát.

Dle veřejného ochránce práv na jeho závěrech a doporučeních nic nemění ani novela loterijního zákona provedená zákonem č. 300/2001 Sb., jak je podrobněji vysvětleno v samotném materiálu předkládaném vládě.

Veřejný ochránce práv doporučuje vládě České republiky, aby vzala na vědomí jeho vyrozumění, a to včetně ministrem financí přislíbeného postupu zaručujícího respektování práva obcí na územní samosprávu. Současně doporučuje, aby vláda (po vyhodnocení případných rizik) ministři financí uložila zajistit změnu správní praxe (chybně povolené a povolované parametry „jiných technických herních zařízení“).